

Centrum služeb pro rodinu a dítě a dětský domov Charlotty Masarykové
ul. U Včely 176, 156 00 Praha 5 - Zbraslav
Telefon: +420 257 920 303, ID datové schránky sfe7ead
Zřizovatel: Hlavní město Praha, Mariánské nám. 2, 110 00 Praha 1

Příručka systému kritických bodů (HACCP)

(dále jen příručka)

**Centrum služeb pro rodinu a dítě a dětský domov Charlotty Masarykové,
Praha 5, U Včely 176
IČO: 00874957
tel.: 257 920 303**

**Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
Havlíčkovo nám., byt č. 5 a byt č. 8**

Tento dokument byl schválen a platí od data 1. 3. 2022

.....
Razítko + podpis odpovědné osoby

**Centrum služeb pro rodinu a dítě
a dětský domov Charlotty Masarykové
U Včely 176, 156 00 Praha 5-Zbraslav
Tel.: 257 920 303
IČO: 008 74 957 01**

Obsah

Obsah	2
1. Výklad pojmů	3
2. Vymezení přípravy pokrmů	5
3. Osoby odpovědné za systém HACCP	6
4. Očekávaného použití	6
5. Popis pokrmů a potravin	7
6. Popis technologického postupu	9
7. Určení nebezpečí (AN) a ovládání rizik – obecně	10
8. Identifikace rizik, hodnocení nebezpečí, ovládací opatření a stanovení kritických bodů	11
9. Stanovení znaků a hodnot kritických mezí, systém sledování a nápravná opatření	14
10. Ověřování funkčnosti systému HACCP, vnitřní audit	15
11. Ověřování metod sledování v CCP	15
12. Ověřování funkce systému HACCP	16
13. Dokumentace	16

Seznam použitých zkratk:

- MO** - mikroorganismy
- B** - biologické nebezpečí
- F** - fyzikální nebezpečí
- CH** - chemické nebezpečí
- N** - nádoba
- TP** - teplý pokrm
- SP** - studený pokrm
- SVHP** - správná výrobní a hygienická praxe
- SŘ** - sanitační řád
- AN** - analýza nebezpečí
- CP** - kontrolní bod
- CCP** - kritický bod
- HACCP = SKB** – systém kritických bodů
- KM** - kritická mez

1. Výklad pojmů

Systém kritických bodů (SKB = HACCP) – systém, kterým se určují, hodnotí a ovládají významná nebezpečí v kritických bodech.

HACCP - zkratka pro název (HAZARD ANALYSIS CRITICAL CONTROL POINT) - systém - soubor opatření, jež jsou prováděna, aby byla zajištěna zdravotní nezávadnost podávaných pokrmů a potravin.

SVHP – správná výrobní a hygienická praxe.

Kritický bod (CCP) - postup, operace nebo úsek v potravinovém řetězci, v němž se uplatňuje ovládání nebezpečí ohrožujícího zdravotní nezávadnost potraviny nebo pokrmu a to tak, aby došlo k prevenci nebo vyloučení tohoto nebezpečí nebo jeho zmenšení na přípustnou úroveň.

Kontrolní bod (CP) - úsek technologie nebo operace, ve kterém se provádí pozorování.

Nebezpečí – biologický (B), chemický (CH) nebo fyzikální (F) činitel v potravě a podmínky, která na ni působí a mohou porušit její nezávadnost.

Riziko (R) – pravděpodobnost výskytu škodlivého účinku na zdraví ve spojení se závažností tohoto účinku vyplývajícího z přítomnosti nebezpečí v potravě.

Analýza nebezpečí (AN) – shromažďování a vyhodnocování informací o různých druzích nebezpečí pro zdravotní nezávadnost potraviny a o podmínkách umožňujících jejich přítomnost v potravě. Tyto informace jsou potřebné k rozhodnutí o jejich významu pro nezávadnost potraviny a o jejich zařazení do plánu systému kritických bodů.

Ovládací opatření - jakákoli činnost, kterou je možno použít k prevenci nebo k vyloučení nebezpečí ohrožujícího zdravotní nezávadnost potraviny nebo k jeho zmenšení na přípustnou úroveň.

Zvládnutý stav – stav, při kterém jsou v kritických bodech dodrženy stanovené postupy a hodnoty sledovaných znaků.

Kritická mez (KM) – znak a jeho hodnota, které tvoří hranici mezi přípustným a nepřípustným stavem v kritickém bodě.

Verifikace – použití metod, postupů, zkoušek a dalších hodnocení, jiných než používaných při sledování stejného znaku jiným způsobem (měřidlem, osobou, místem aj.) v souladu s plánem systému kritických bodů.

Validace – zejména pozorování, měření a zkoušení, kterými se prokáže požadovaná účinnost plánu systému kritických bodů za provozních podmínek.

Náprava – odstranění nezvládnutého stavu procesu nebo výrobku.

Nápravné opatření – opatření k odstranění zjištěné příčiny neshodného-nezvládnutého stavu.

Preventivní opatření – opatření k odstranění možné příčiny existujícího nebo možného neshodného stavu.

Tato příručka je zpracována jako základní dokument popisující a vymezující systém zabezpečení zdravotní nezávadnosti potravin a pokrmů připravovaných v rodinné skupině.

Obsahuje popis vyráběných pokrmů a potravin, standardizaci postupů správné výrobní a hygienické praxe, identifikaci nebezpečí ohrožení zdravotní nezávadnosti používaných surovin, polotovarů a výrobků, postupů, zařízení a prostředí. Dále obsahuje provedení analýzy těchto nebezpečí a zhodnocení z nich vyplývajících rizik, určení kritických a kontrolních bodů, sledovaných ovládacích znaků, jejich přípustných a kritických hodnot, způsobu sledování, ovládání, kontroly, doložení a zajištění zdravotní nezávadnosti.

Veškerá odpovědnost a kroky vedoucí k realizaci HACCP v daných podmínkách provozu jsou plně v kompetenci odpovědných pracovníků.

Smyslem uplatnění principů HACCP je vědět, kdy a kde může dojít k ohrožení zdravotní nezávadnosti potravin během přípravy jídel. Systém HACCP musí zajistit minimalizaci rizika ohrožení zdraví strávnicka a také musí zřetelně ukázat, jakým způsobem se tomu předchází.

Na základě provedení popsání a vyhodnocení nebezpečí a analýzy z nich vyplývajících rizik jsou dále popsáním způsobem vybírána a určována místa, ve kterých rizika ohrožení zdravotní bezpečnosti jsou natolik významná, že bez sledování a ovládání zvolených znaků nelze doložit splnění požadavků na zdravotní nezávadnost. Systém kritických bodů je nastavován metodou správné výrobní a hygienické praxe, nástroji (analýza rizik a jejich ovládání v kritických bodech) tak, aby byla v daných podmínkách zajištěna přiměřenost, efektivnost a srozumitelnost.

Správnost zvoleného systému je v praxi potvrzována ověřováním, zahrnujícím některé z metod verifikace (ověření měřeného znaku jiným způsobem), validace (celkové ověření procesu nebo výrobku - suroviny za provozních podmínek) a auditů (ověření vzorkováním systému, procesu nebo výrobku).

2. Vymezení přípravy pokrmů

Organizace:	Centrum služeb pro rodinu a dítě a dětský domov Charlotty Masarykové, Praha 5, U Včely 176, IČO: 00874957, tel.: 257 920 303
Odloučené pracoviště:	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Havlíčkovo nám. 746/11, Praha 3, byt č. 5 - tel.: 736 456 236 a byt č. 8 – tel.: 771 235 701
Oblast činnosti:	stravovací služby – příprava pokrmů v rodinné skupině
Vymezení výrobní činnosti:	výroba pokrmů od příjmu surovin až po výdej
Průměrná denní příprava jídla pro:	5 dětí, 3 dospělé osoby
Rozsah přípravy jídel:	<ul style="list-style-type: none"> • dítě <ul style="list-style-type: none"> ◦ snídaně ◦ přesnídávka ◦ oběd: polévka, hlavní jídlo, moučník nebo salát ◦ svačina ◦ večeře ◦ pitný režim • dospělá osoba: <ul style="list-style-type: none"> ◦ oběd ◦ večeře
Sortiment a receptury, technologické postupy:	Všechny suroviny a technologické postupy jsou uvedeny v seznamu receptur uvedeném ve vlastních recepturách. Vlastní výroba: <ul style="list-style-type: none"> • polévky • teplé hlavní pokrmy • přílohy • studené pokrmy • cukrářské, pekařské výrobky a dezerty (moučníky, pudinky) • sterilovaná zelenina a ovoce • nápoje • dietní pokrmy
Okruh strážníků:	předškolní děti, školní děti dospělé osoby – osoby v přímé péči
Expedice (výdej):	strava se konzumuje v bytě

3. Osoby odpovědné za systém HACCP

Členové týmu HACCP	Jméno	Funkce	Datum	Podpis
Vedoucí týmu	Jana Jägerová	Hospodářka		
Člen týmu	Lucie Hovorková	Vedoucí osob v přímé péči		
Změny				

Tým HACCP pravidelně aktualizuje a přezkoumává účinnost systému zajištění zdravotní nezávadnosti pokrmů, včetně dokumentace. V případě potřeby může být tým rozšířen o další odpovědné pracovníky.

4. Očekávané použití

Pokrmý a potraviny jsou určeny skupině strávníků se specifickými potřebami, resp. předškolním a školním dětem (spotřební koš viz vyhláška o školním stravování) a vychovatelům (bez specifických nároků na stravování).

Skupiny strávníků, pro které je konzumace omezena: děti a dospělé osoby se specifickými dietami – alergie na některou složku potravy.

5. Popis pokrmů a potravin

Druh výrobků:	Teplé pokrmy (TP) <ul style="list-style-type: none"> • polévky, omáčky, přílohy, masa, • sladké pokrmy – kaše, žemlovka, těstoviny a další.
Charakteristika druhu výrobků:	Potravina kuchyňsky upravená ke konzumaci v teplém stavu a udržovaná v teplém stavu po dobu vydávání.
Mikrobicidní, mikrobistatické ošetření:	Tepelné opracování - po přidání poslední přísady po dobu nejméně 5 minut po dosažení teploty +75 °C ve všech částech pokrmu. Regenerace (u pokrmů s konečnou úpravou) na teplotu nejméně +70 °C ve všech částech pokrmu neprodleně po dokončení konečné úpravy.
Doba spotřeby, skladovací podmínky:	Do 4 hodin po dokončení tepelné úpravy. Uložení v teplém stavu, výdej +60 °C a více.
Ostatní – poznámka <i>Pravidla pro rozpracované pokrmy - VLASTNÍ POLOTOVARY V KUCHYŇSKÉ ÚPRAVĚ - platné pro VŠECHNY skupiny vlastních výrobků:</i>	Potravina - doba spotřeby - skladovací podmínky: U rozpracovaných pokrmů a polotovarů (pro uložení): Podmínka: označení, název + datum přípravy a spotřeby, chladit co nejrychleji - balíčky cca do 1 kg/ nízké vrstvy do 10 cm v N, vyhrazený prostor skladování a přípravy, příprava do 24 hod. od převzetí <ul style="list-style-type: none"> • chlazené: zelenina, načaté balení, (bez označení) do 24 hod. 0 až +8 °C • strouhanka, kostičky, krutony – 1 měsíc, v suchu • vlastní zmrazené polotovary v kuchyňské úpravě (výjimečně) 1 měsíc, -18 °C a méně.

Druh výrobků:	Studené pokrmy (SP) <ul style="list-style-type: none"> • saláty – zeleninové, ovocné • sterilovaná zelenina a ovoce • pomazánky – slané, sladké • kusové – obložené nebo plněné pečivo (bagety, tousty).
Charakteristika druhu výrobků:	Studené pokrmy jsou potraviny kuchyňsky upravené ke konzumaci za studena a uchovávané v chladu před konzumací a po dobu přepravy a rozvozu (akce mimo byt).
Mikrobicidní, mikrobistatické ošetření:	Udržování nepřerušného chladicího (studeného) řetězce od převzetí surovin po výdej pokrmu. Pokrm je cca do 30 minut předán ke konzumaci, nebo je uložen v lednici a vydáván postupně.
Doba spotřeby, skladovací podmínky:	Do 12 hodin. Skladování (uložení) při teplotě +1 do +8 °C.

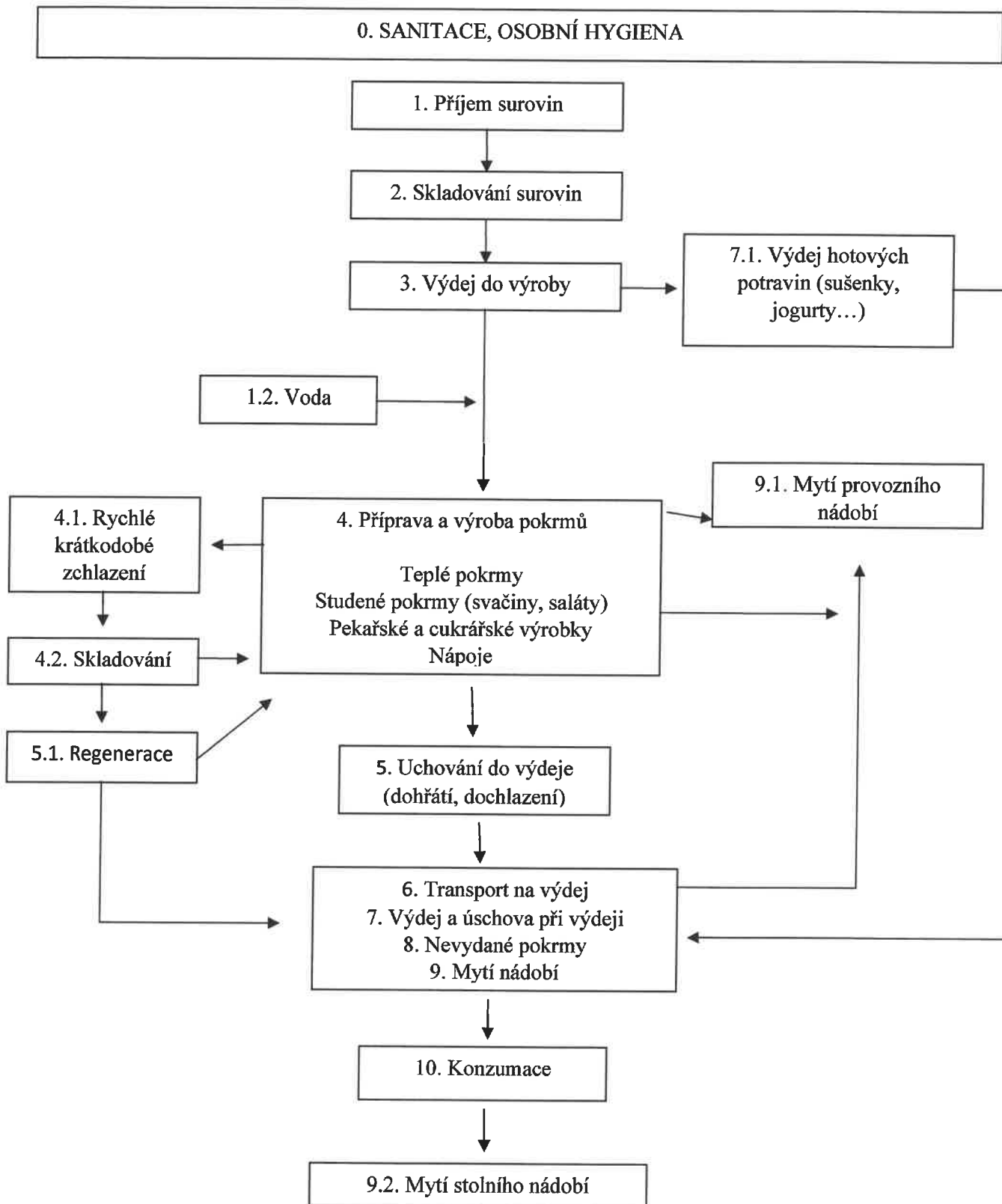
Druh výrobků:	Cukrářské a pekařské výrobky <ul style="list-style-type: none"> • sladké pečivo (moučníky, buchty a další), • sladké pokrmy (dukátové buchtičky, lívance, bavorské vdolky, a další) • dezerty (pudinky, krémy, jogurty, kaše cereální a další)
Charakteristika druhu výrobků:	Pekařské výrobky, které jsou po tepelné úpravě podávány při teplotě okolí, někdy dohotovené pomocí náplní, polev a ozdob. Dezerty připravené za studena nebo teplou cestou z dehydratovaných směsí nebo potravin (např. šlehané krémy, pudinky) a podávané za studena.
Mikrobicidní, mikrobistatické ošetření:	Tepelné opracování (buchty, moučníky, pudink, lívance a další) Udržování nepřerušeno chladicího řetězce (tvaroh na vdolky a další). Udržování nepřerušeno teplého řetězce (šodó a další).
Doba spotřeby, skladovací podmínky:	Výdej - při teplotě okolí - při zachování teplotního řetězce (uchovat - tak teplé/studené, aby teplota pokrmu nepodporovala růst nebezpečných mikroorganismů podle charakteru suroviny). Skladování: <ul style="list-style-type: none"> • sladké pokrmy do 6 hodin • ostatní do 24 hodin.

Druh výrobků:	Teplé a studené nápoje
Charakteristika druhu výrobků:	<u>Teplé nápoje</u> <ul style="list-style-type: none"> • Čaje se připravují vyluhováním čaje vroucí vodou nebo rozpuštěním koncentrátů horkou vodou + případné dochucení. • Ochucené nápoje se připravují rozpouštěním instantního koncentrátu v mléku nebo v horké vodě. • Bílá káva se připravuje vyluhováním kávovinové směsi vroucí vodou a smícháním s mlékem (případné doslazení) nebo jako ochucený nápoj. <u>Studené nápoje</u> Připravují se rozpouštěním instantních koncentrátů nebo sirupů v pitné vodě, mléku; popřípadě vychlazením hotového teplého nápoje.
Doba spotřeby, skladovací podmínky:	Výdej při teplotě okolí do 6 hodin , po přípravě uchovány při teplotě okolí. Mléčné nápoje jsou neprodleně po ukončení výroby vydány jako součást pokrmů nebo uchovávány do výdeje při teplotách nepodporujících růst patogenních mikroorganismů.

6. Popis technologického postupu

Diagram znázorňuje jednotlivé kroky přípravy potravin a pokrmů, tak jak následují po sobě a jsou základem pro provedení analýzy nebezpečí.

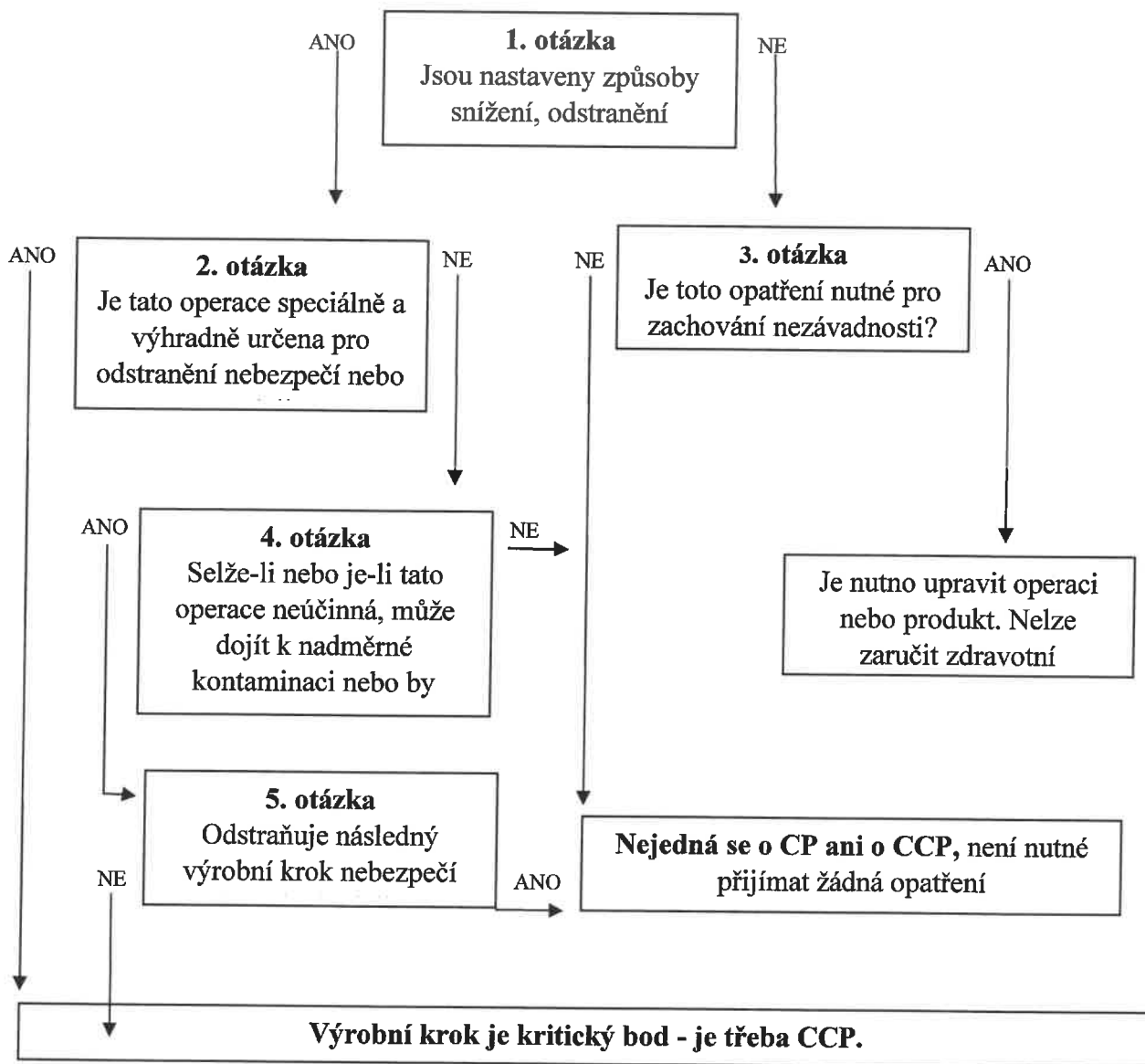
Jednotlivé činnosti jsou očíslovány, použitá čísla jsou odkazy na další kroky pro stanovení analýzy nebezpečí a pro stanovení kontrolních a kritických bodů. S ohledem na přehlednost jsou některé jednotlivé kroky výrobního diagramu detailně popsány až v analýze nebezpečí.

7. Určení nebezpečí (AN) a ovládání rizik – obecně

Cílem HACCP je nebezpečí rozpoznat a ovládat (odstranit, snížit, nahradit méně nebezpečným) a trvale sledovat, protože pokud o něm vím, tak zároveň minimalizuji riziko ohrožení.

Pro vyhodnocení nebezpečí a z něho vyplývajícího vlastního rizika bylo v každé části přípravy jídla posouzeno existující nebezpečí, pravděpodobnost jeho výskytu a možnost sledování a ovládání. Tam, kde riziko porušení zdravotní nezávadnosti bylo identifikováno jako vysoké, je stanoven systém sledování.

8. Identifikace rizik, hodnocení nebezpečí, ovládací opatření a stanovení kritických bodů

SVHP - správná výrobní a hygienická praxe, CP - bod kontroly, CCP = důležitý rozhodující bod kontroly, MO = mikroorganismy

B - biologické nebezpečí (bakterie, viry, plísňe, škůdci) F- fyzikální nebezpečí (ostré, tvrdé předměty) CH – např. zbytky čisticích prostředků, přepálené tuky apod.

Číslo výrobní operace Technologický krok	Typ nebezpečí	Popis nebezpečí, zdroj nebezpečí (co by se mohlo stát špatně?!)	Ovládací opatření Co děláme ke snížení rizika ohrožení?	Nebezpečí ovládaním CP, CCP, SVHP
0. Sanitace Osobní hygiena	B, CH	kontaminace MO - z čisticích pomůcek, z vody, z pracovníků - přežití a rozmnožení MO - všude, kde nebyl dodržen správný postup sanitace - zbytky čisticích a dezinfekčních prostředků	- použití jednorázových drobných čisticích pomůcek - údržba a včasná výměna pomůcek na více použití - vyčlenění pomůcek na čisté a nečisté úseky - výhoda barevného kódování (pracovní plochy, prkénka) - dodržení návodu k použití všech čisticích a dezinfekčních prostředků - pracovník je povinen při ukončení sanitace zkontrolovat smyslově (zrak, čich) účinnost sanitace - proškolení personálu (prokazatelně) se SR a zásadami osobní a provozní hygieny + minimálně namátková kontrola plnění vedoucím týmu HACCP - přijetí aktuálně platných opatření proti šíření infekčních onemocnění -- dezinfekce, rousky, změna organizace výdaje, omezení samoobslužného výdaje	SVHP
1. Příjem surovin	B, F, CH	- choroby rostlin, škůdci - kontaminace chemickými látkami (mykotoxiny, rezidua chemických látek, těžké kovy, přirozené toxické látky) - kontaminace mechanickými nečistotami - kontaminace MO - neznámé složení	- dodržování teplotního řetězce, přesun bez prodlev - prevence kontaminace z prostředí, čistota přepravního prostředku - být vždy schopeni doložit písemně původ potravin - vytvořit písemný záznam o původu - u surovin z vlastních zdrojů - dary, výpěstky ze zahrady - zjistit alergie u nebalených potravin	SVHP
1.1. Transport surovin do skladovacích prostor	B	- rozmnožení MO - kontaminace z prostředí, pracovníky	- dodržování teplotního řetězce, přesun bez prodlev	SVHP
1.2. Voda	B, F, CH	- kontaminace vody	- voda splňuje požadavky na pitnou vodu - voda z veřejného vodovodu	SVHP
2. Skladování surovin	B, F, CH	- rozmnožení MO - vznik rozkladných produktů - nárůst přirozených toxických látek - škůdci - kontaminace nescourodými potravinami - kontaminace z prostředí	- dodržování skladovacích podmínek: (teplota, záruční doba) - minimální zásoby - smyslové kontroly potravinové skříně + 1x týdně (výskyt škůdců, vlhkost, námraza na chladičím zařízení) - dodržování zásad neúčelnosti skladování některých kategorií potravin, zakrytí nebalených potravin = minimálně syrové maso/vejce odděleně od potravin, co se již nebudou vařit!!!!	CCP – sledování teplot lednice/ mrazáku
2.1. Skladování ostatních materiálů	B, F, CH	- kontaminace potravin z odpadů, detergentů, přepravních obalů - rozmnožení MO, vznik rozkladných produktů (sklad organického odpadu – odpadkový koš) - kontaminace čistých manipulačních prostředků (nádoby, prádlo, obalový materiál)	- oddělené skladování od potravin - dodržování skladovacích podmínek - pravidelný odvoz odpadu - alergie/diety - pokud je to třeba - skladování odděleně	SVHP

3.1. Odměťování, vážení, surovin	B, F	<ul style="list-style-type: none"> - rozmnožení MO - kontaminace z prostředí, zařízení, náčiní, pracovníků 	<ul style="list-style-type: none"> - vymezené pracoviště - výdej až na základě požadavku při přípravě pokrmů - minimum načatých balení potravin v potravinové skříně - dodržování hygieny pracovníků, plynulosti podávání - kontrola složení – ALERGENY, dietní úpravy 	SVHP
3.2. Přesun surovin na výrobní pracoviště	B, F	<ul style="list-style-type: none"> - kontaminace z prostředí - zdroj kontaminace ostatních potravin a pokrmů (z nečistých potravin, původních obalů - papírové proložky, kartony od drůbeže...) 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování technologického postupu, hygieny pracovníků, plynulosti přípravy pokrmů - vizuální kontrola, opatnost při manipulaci - omýtí obalu před otevřením - je-li třeba - kontrola složení (etikety) – ALERGENY, dietní úpravy 	SVHP
3.3. Otevírání obalů	B, F	<ul style="list-style-type: none"> - kontaminace z náčiní, zařízení, prostředí, pracovníků - zbytky obalu, střepy, spony, kovové piliny - zdroj kontaminace pracovních ploch 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování technologického postupu, hygieny pracovníků, plynulosti přípravy pokrmů - vizuální kontrola, opatnost při manipulaci - omýtí obalu před otevřením - je-li třeba 	SVHP
4. Příprava a výroba pokrmů	B, F	<ul style="list-style-type: none"> - rozmnožení (přežití) MO - kontaminace z náčiní, zařízení, prostředí, pracovníků 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování technologických postupů - dodržování vyčleněných pracovních úseků a náčiní, jako prevence přenosu kontaminace - dodržování provozní hygieny, hygieny pracovníků, plynulosti přípravy pokrmů - dostatečnost tepelného opracování, pokud je součástí technologického postupu - vždy minimálně smyslová kontrola nebo kontrola teplotěměrem - rozmrazování dle zákonných požadavků (lednice, tekoucí studená voda, mikrovlnná trouba) 	SVHP
4.1. Rychlé krátkodobé chlazení (např. před porcováním, krájením knedlíků) a u vlastních rozpracovaných pokrmů a polotovarů pro uložení.	B, CH	<ul style="list-style-type: none"> - rozmnožení MO - vyklíčení spor, rozmnožení MO, tvorba toxinu - sekundární kontaminace z prostředí, zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> - smažení při teplotách doporučených výrobcem tuků nebo do 180° C - dodržování teplotního řetězce - chlazení co nejrychleji na teploty nepodporující množení mikrobů - vhodné obaly, zakrytí, nízké vrstvy U rozpracovaných pokrmů, polotovarů Podmínka: označení, název + datum přípravy a spotřeby, chlazení co nejrychleji - balíčky cca do 1 kg, nízké vrstvy do 10 cm v N, vyhrazený prostor skladování a přípravy, příprava do 24h od převezetí. - prevence kontaminace – vhodné nádoby, vhodné zakrytí 	SVHP Teplota je významnou překážkou uplatnění MO.
4.2. Skladování (krátkodobé) rozpracovaného pokrmu	B	<ul style="list-style-type: none"> - vyklíčení spor, rozmnožení MO, tvorba toxinu - křížová kontaminace 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržování skladovací teploty a lhůt skladování - minimální prodlevy - dodržování zásad neslučitelnosti skladování některých kategorií potravin - nízké vrstvy, vhodné zakrytí 	SVHP = CP skladování
5. Uchování do výdeje, dohřátí, dochlazení	B	<ul style="list-style-type: none"> - vyklíčení spor, rozmnožení MO, tvorba toxinu - sekundární kontaminace 	<ul style="list-style-type: none"> - uložení v teplém stavu - u teplých pokrmů - co nejkratší doba zdržení - zachování nepřerušeno chladicího řetězce - svačiny, studené pokrmy - zakryté nádoby, uložení v kuchyni 	SVHP
6. Transport na výdej	B, F	<ul style="list-style-type: none"> - sekundární kontaminace z nádob, kontaminace z prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - vhodné nádoby, vhodné zakrytí 	SVHP
7. Výdej a uložení při výdeji	B, F	<ul style="list-style-type: none"> - vyklíčení spor, rozmnožení MO, tvorba toxinu - sekundární kontaminace 	<ul style="list-style-type: none"> - u teplých pokrmů uložení v teplém stavu min +60 °C, pokrmy jsou z kuchyně dostatečně teplé, aby jejich teplota při výdeji neklesla pod požadovanou teplotu - u studených pokrmů - zachování nepřerušeno chladicího řetězce, tj. pokrm je vydán do cca 30 minut, nebo je uchováván v lednici - k výdeji je vydáván postupně - co nejkratší doba zdržení při výdeji - prevence sekundární kontaminace při výdeji (náčiní, mechanické nečistoty) 	<p>U teplých pokrmů CCP - Teplota je významnou překážkou uplatnění MO</p> <p>Ostatní – SVHP</p>

7.1. Výdej hotových potravin (jogurty, sušenky a další)	B, F	- vyklíčení spor, rozmnožení MO, tvorba toxinu - sekundární kontaminace	- prevence sekundární kontaminace při výdeji, kontrola neporušení a čistoty obalů	SVHP
8. Nevydané pokrmy	B	- vyklíčení spor, rozmnožení MO při překročení lhůty výdeje - rozmnožení MO, křížová kontaminace (mycí voda, utěrky) - sekundární kontaminace (zbytky čistících prostředků)	- likvidace nevydaného teplého pokrmu po ukončení výdeje / případně po uplynutí doby použitelnosti - důkladné umytí viz sanitační řád - důkladné opláchnutí v pitné vodě - vizuální kontrola účinnosti mytí, případně opakování procesu	SVHP
9.1. Mytí kuchyňského nádobí	B, CH	- rozmnožení MO, křížová kontaminace (mycí voda, utěrky) - sekundární kontaminace (zbytky čistících prostředků)	- důkladné umytí, viz: sanitační řád - mytí se provádí strojně (mýčky) + oschnutí - vizuální kontrola účinnosti mytí, viz sanitační řád	SVHP
9.2. Mytí stolního nádobí	B, CH	Není definováno	V případě náročné diety – možnost převzetí hotového pokrmu, uchova při vhodných podmínkách (v lednici) a výdeji (po ohřátí).	SVHP
10. Konzumace				

9. Stanovení znaků a hodnot kritických mezí, systém sledování a nápravná opatření

CCP 1 – skladování potravin

Sledované znaky

- teplota prostředí skladování lednice, mrazák, suchý sklad (skříň na potraviny)

Kritické meze

Potraviny, suroviny	Kritická hodnota (°C)
Mražené zboží	-15
Čerstvě kuchařské ryby	0
Masné polotovary	2
Droby	3
Drůbež	4
Upravená zelenina, ovoce	5
Maso	7
Mléko, lahůdkové saláty, cukrářské výrobky nebalené	8
Těstoviny, cukrářské výrobky trvanlivého charakteru	10
Vejce	nekolísavá teplota 5 -12
Sklad (spíž)	25

Monitoring

- teplota lednice vestavěným teploměrem
- 1x denně
- pracovník

Nápravné opatření

- zvýšení intenzity chlazení, mražení
- umístění do náhradní lednice
- likvidace potravin v případě zvýšené teploty po delší dobu

Záznamy

- záznam z měření skladovacích podmínek
- protokol o nápravném opatření

CCP 2 – Výdej pokrmů

Sledované znaky

- teplota v jádře pokrmů

Kritické meze

- teplé hotové pokrmy 60 °C po 4 hod. od uvaření
- studené pokrmy 8 °C po 12 hod. od přípravy pokrmů

Monitoring

- teplota vpichovým teploměrem
- během výdeje
- pracovníkem

Nápravné opatření

- okamžité zvýšení teploty nad 60 °C
- likvidace pokrmu při delším poklesu teploty

Záznamy

- záznam o teplotě pokrmů
- protokol o nápravném opatření

10. Ověřování funkčnosti systému HACCP, vnitřní audit

Příručka slouží jako nástroj pro ovládání všech rizik v souvislosti s produkcí zdravotně nezávadných a kvalitních produktů. Funkčnost systému HACCP a jeho správného nastavení je výsledkem ověřovacích postupů a vnitřních auditů.

11. Ověřování metod sledování v CCP

Je prováděno formou pololetní provozní porady (hospodářka, vychovatelé).

Jsou zhodnoceny tyto oblasti:

- počet a druh záznamů o překročení kritických mezí CCP, úroveň záznamů
- záznamy o nápravném opatření a jejich účinnost
- záznamy o ověřování metod v CCP
- úplnost a aktuálnost dokumentace, včetně související (provozní, sanitární řád)
- výsledky auditu systému HACCP
- výsledky kontrol a zjištění kontrolních orgánů (hygiena)
- počet a charakter problémů při výrobě, skladování a sanitaci za poslední období.

Závěrem a důkazem o provedení je písemné konstatování, že je systém HACCP funkční a pokud ne, jaká opatření musí být provedena.

12. Ověřování funkce systému HACCP

Vyhodnocování záznamů o sledování v CCP

- Frekvence: 1x za pololetí

Přezkoumání překročení kritických mezí a způsobu rozhodnutí o nakládání se surovinou

- Frekvence: 1x za pololetí

Vnitřní audit

Nezávislé hodnocení funkčnosti systému HACCP provádí členové týmu HACCP. Složení týmu jmenuje ředitelka.

Audit zahrnuje:

- kontrola záznamů z měření v CCP
- kontrola související dokumentace
- kontrola školení pracovníků
- prohlídka kuchyně rodinné skupiny
- přezkoušení pracovníků.

Frekvence: 1x za 2 roky, v případě potřeby i častěji.

Dokumentace: záznam je přiložen k příručce HACCP.

13. Dokumentace

Dokumentaci tvoří záznamy z měření sledovaných znaků v CCP, související provozní dokumenty a ostatní dokumenty důležité pro zabezpečení provozu.

Dokumentace systému HACCP

- Plán HACCP (aktuální verze)
- Sledování v CCP (Protokol „CCP 1, CCP 2“)
- Protokol o nápravných opatřeních
- Záznamy z vnitřních auditů
- Záznam z měření skladovacích podmínek
- Záznam o kontrole měření teploty finálních pokrmů

Archivace

Záznam z měření skladovacích podmínek a záznam o kontrole měření teploty finálních pokrmů jsou archivovány po dobu minimálně jednoho měsíce. Změny v systému HACCP se pak archivují po dobu minimálně jednoho roku.

Související dokumentace

- Provozní řád
- Sanitační řád
- Receptury
- Záznam o školení pracovníků
- Zdravotní průkazy (kopie) pracovníků

- Evidence zdravotního stavu zaměstnanců
- Záznamy kontrolních orgánů.